

І гужому наукається,
П свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

Редкація і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: Henderson 4-0337
JHC: Henderson 5-8740
Тел. в Нью-Йорку:
Barclay 7-4125

РІК LXVI. Ч. 207. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК. ВІВТОРОК, 27-го ЖОВТНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENT. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 27, 1959 No. 207. VOL. LXVI.

ОДНА ІЗ СТАЛЕВИХ КОМПАНІЙ ПІДПИСУЄ КОНТРАКТ ІЗ СПІЛКОЮ СТАЛЕВАРІВ

ОДНОСТАЙНИЙ ФРОНТ 12 СТАЛЕВИХ КОМПАНІЙ
ПРОЛОМАНИЙ РІШЕННЯМ КОРПОРАЦІ КАЙЗЕРА
ПІДПИСАТИ СЕПАРАТНИЙ ДОГОВІР ІЗ СТАЛЕ-
ВАРНИМИ РОБІТНИКАМИ

Пітсбург. — Керівництво Сталевої Корпорації Кайзера, однієї із 12 великих сталеварних компаній, заангажованих у справу нового контракту із сталеварними робітниками, сповістила окремим комунікатом в неділю дня 25 жовтня, що вона готовується підписати сепаратний контракт із спілкою Об'єднаних Сталеварів Робітників Америки. Про своє рішення корпорація Кайзера сповістила інші сталеварні компанії, які у своєму повідомленні про це, проголосили, що вони жамого дня, інформують, що корпорація Кайзера погодилася на 10-центову підвишку заробітних платень на годину в першому році, яка то підвишка, згідно з твердженнями інших компаній, буде коштувати сталеварну індустрію 17 центів на годину, що вніесе за цілих три роки 45 до 50 центів на годину і збільшить неопорно ціни продукції. Тому теж, на думку інших компаній, така підвишка є несприятливою і спричиниться до поглиблення інфляції. В повідомленні не подано ніяких подробиць про нові умови контракту корпорації Кайзера із сталеварними робітниками, — стверджено тільки, що ці умови базовані на принципі в повазі до робітників пенсії і забезпечення, які є цілком несприятливими для інших сталеварних компаній.

1.500 ОСІБ Взяло участь У ВРОЧИСТОМУ БЛАГОСЛОВЕННІ ПЛОЩІ ПІД БУДОВУ НОВОЇ КОЛЕГІЇ СВ. ВАСИЛІЯ В СТЕМФОРДІ

Стемфорд, Конн. — Приблизно півтори тисячі осіб взяли участь у вродчистому благословенні площі під будову нової колегії св. Василя Великого, що буде збудована тут біля спископської палати коштом приблизно двох мільйонів доларів, збірка яких саме тепер переводиться в українських католицьких парафіях та серед громадянства. Український Народний Союз включився в цю збірку акцією, сподіваючись зібрати між своїм членством 100.000 доларів. Благословення площі, що відбулося в неділю, 25-го жовтня по полудні, переділа підпав Молебна, довершена українським католицьким єпископом Стемфорда Превос. Кир Амвросієм Сенишином, відбудувалася концерт, з виступами оркестру молоді під диригентурою в. о. монсінйора М. Вабарка та хор півторців під диригентурою півторців Павла Вузмба. На закінчення відбулося прийняття для запрошених гостей, під час якого Превос. Кир Амвросій поділився своїми враженнями із недавньої конференції Українського Єпископату в Римі. Від УНСоюзу на вродчистостях були присутні гол. пресде. п. Д. Галич, заступник гол. пресде. п. Йосиф Лісигір та заступниця гол. пресде. п. Ні Анда Герман.

В АМЕРИЦІ

● Ньюйоркський губернатор-республіканець Джон Рокефеллер і мейоритетський сенатор-демократ Джейс Кеннеді, промовляючи на прийнятті в Сенаті фінансової акції Альфреда Сінгта, закликали американців не сповинати на лаврах, «для втримання нашої волі треба великої дисципліни і жертвенності». Рокефеллер підкреслював konieczність одностайності ЗДА в справі закордонної політики.

● Канадський експорт у першому чотиримісяччю 1959 року становив 157,500.000 доларів і був на 45% більший від експорту з попереднього року, коли з Канади вивезено товарів на суму 397,400.000 доларів.

● Торговельний директор Фордого Моторної Компанії, Роберт Дж. Еггерт, передбачає, що продукція авто з ЗДА кожного року збільшуватиметься на 2,8%. І в 1975 році досягне цифри 10 мільйонів. По всій країні в ужитку буде тоді понад 80 мільйонів авто.

● Віце-директор фабрики черевиків у Вебстері, Масс. Річард Сіерс стверджує, що кож-

ЗЕМЛЯ З УКРАЇНИ ПРИСИПАЛА І ВОДА З ЧОРНОГО МОРЯ СКРОПИЛА ДОМОВИНУ ВБИТОГО ВОРОГОМ І ПОХОВАНОГО В ЧУЖИЙ ЗЕМЛІ УКРАЇНСЬКОГО РЕВОЛЮЦІЙНОГО ПРОВІДНИКА СТЕПАНА БАНДЕРИ

Понад 2,000 осіб, між ними чоловіки представники всіх українських угруповань, взяли участь у похороні, що відбувся під сильною поліційною охороною перед можливістю нового большевицького замаху. 250 вітків від українців і їх приятелів з усього світу відкрили могилу нової великої жертви української боротьби за волю.

Принесена з України урна української землі посилає та пляшечка води з Чорного моря, разом з українськими сльозами, скропили домовину підступно вбитого большевицьким ворогом людина українського революційного провідника сл. п. Степана Бандери, спущену і поховану в чужій землі на цвинтарі Зальдфрідоф в Мюнхені, Німеччина, минулого вівторка, 20-го жовтня 1959 року. Проф. д-р Юрій Студинський у спеціальній кореспонденції до "Свободи", так описує цю сумну подію.

Похорон сл. п. Степана Бандери.

Мюнхен, Німеччина. — У вівторок, дня 20-го ц. м., в годині 9-й рано в місцевій українській католицькій церкві була відправлена за спокій душі сл. п. Степана Бандери Служба Божя в присутності екзарха для українців католиків в Німеччині Превос. Кир Платона Корниляка в сослуженні багатьох священників. Церква була щирою заповнена українським громадянством, яке з'їхалося зі всіх сторін Німеччини, Франції, Бельгії, Голландії, Англії. Були теж представники із Америки і Канади. Єпископ Платон відправив по Службі Божій, жалобу Панакхиду. Між присутніми були теж вдова Покійного та троє його дітей — дві доньки і маленький син. Серед загальної тиші бачили ми заплакані очі не тільки серед жінок, але теж і в очах багатьох чоловіків.

На Зальдфрідоф.

Точно о годині пів на четверту по полудні замкнуто труну із тілним останками провідника Українських Націоналістів та везено її до цвинтарної каплиці, де похоронний обряд відправив генеральний вікарій о. пралат Петро Голішиский в сослуженні дванадцяти священників та в присутності двох православних пан-отців. Під звуки пісні "Вічна пам'ять" розпочався жалобний похід, в якому взяло участь понад тисяч осіб. Понад двісті італійських військових представників різних українських та чужинських організацій. На кладовищі була сильною сконцентрована німецька поліція в уніформах та безліч татмасних агентів. Побоялися непередбачених випадків, але все відбулося в найбільшій спокійності. Під українським похоронним маршем похоронні загони заступилися до пошитої години вечора і останні промови говорили вже при світлі ліхтарів над відкритою могилкою. Від Української Католицької Церкви промовляв о. пралат Голішиский. Дуже обдумано промову, як другий бесидник вголосив від Української Православної Автокефальної Церкви і від імені Митрополита Ніканора, митрофорний протосерей о. Палладій Дубинський. Головую промовляв промову сказав п. Ярослав Стецько, голова Антибольшевицького Блоку Народів. Описав промовляв інж. М. Кравців, від АБН князь Накашідзе, від болгарів д-р Вальчев, від туркестанців п. Белі Каюм Хан, від словаків д-р Покопий, від румунів д-р Емільян, представник мадлярів п. Ворнах, говорив теж представник хорватів. Від Англо-українського Товариства промовляв І. ретарка Централі цього Товариства у Лондоні п. Вера Річ. З українського боку промовляв інж. Кузлик (СУВ-Ан). Попович від імені Української п. Попович від ім. Українського єпископату в Парижі, д-р Кушпет

Понад 2,000 осіб, між ними представники українських спільнот з багатьох країн світу, супроводжують в останню дорогу сл. п. Степана Бандери під час похорону, що відбувся в Мюнхені у вівторок, 20-го жовтня. Попереду акриті синьо-жовтим прапором домовини несено урну із землею з України, якою описав похоронну домовину, скропивши її також водою з Чорного моря. Другі і співробітники Покійного несуть його домовину. Чорні опалки на очах тих, що несуть домовину, це вже, мабуть, доречувані на самій фотознімці, азійці з "Muncheener Merkur", бо на інших фотознімках і інших часописах опалок немає.

від імені Українського Комітету в Голландії, д-р Малахук — (Канада), проф. Ів. Вовчук з Америки, мгр. Рак від пластового куреня "Червоної Калини", до якого належав Покійний, представник УПА — проф. Ю. Студинський від ЧУУЕН.

Ці величаві похорони зробили велике враження на німецьку і чужинську публіку, а німецька преса подала дуже обширні звіти із похоронів Степана Бандери ще цього самого дня у своїх нічних виданнях. На труну Покійника посилали його приятелі грудки української землі та полили її водою із Чорного моря. Вже зовсім пізно, з оповитого нічного цвинтаря виходила жалобна громада, яка є потягана вбивством Степана Бандери.

Як згинув Степан Бандера?

На цей запит сьогодні не легко відповісти. С тільки одне певне, що слідча медична секція знайшла в його шлунку принаймні отруту ціаніду. Від українських лікарів був присутній при секції професор д-р Гинилевич, але він теж з зв'язаною таємницею. Мертво, а згідно вже неприжитого Степана Бандеру знайдено на сходах доми, в якому він мешкав. Це вже другий випадок, коли знаходять українського політичного діяча мертвого на сходах протягом останніх двох років. Ми не хочемо подавати тут якихось газетарських сенсацій, бо можливо, що при першій смерті масмо до діла тільки з природним серцевим інфарктом. (Мова про сл. п. д-ра Ребета, що помер в подібних обставинах тощо два роки тому. — Ред.). Щодо смерті сл. п. Степана Бандери поліцейське слідство є ще незакінчене, але всі українці і всі приятелі України хочуть, щоб обвинувач був знайдений. Живемо в страшних часах, найвишачніші українські громадяни вмирають від революційних стріль, розшарпують бомба, або гинуть від отрути. Тут не треба писати, чия воля рука підсуєла бл. п. Степанові Бандері отруту. Сам Покійний ввійшов своєю смертю до пантеону українських мучеників за самостійну Україну. (Ю. С.)

Відомі в німецькій пресі.

Як уже згадано в репортажі д-р Ю. Студинського, німецька преса, зокрема мюнхенська, подала обширні відомлення про похорон сл. п. Степана Бандери, віддаючи при цьому відповідну увагу також тлумаченню обставин його трагічної смерті, як і вправі звільнення України. Нижче подасмо деякі інтересні інформації, взяті із перекладів "Свободи" віпріксі з німецьких газет: "A b e n d s z e i t u n g", "Bild Zeitung", "Muncheener Merkur", "Sueddeutsche Zeitung" і "8-Uhr Blatt", які в середу, 21-го жовтня 1959.

„Українська земля покрила Бандеру“.

„Українська земля покрила Бандеру“ — це заголовок опису похорону в газеті „Мюнхенер Меркур“. В описі дослівно сказано:

„Далеко від рідної української Батьківщини, за яку він все своє життя боровся, був похований вчора по полудні на цвинтарі Зальдфрідоф еміграційний провідник Степан Бандера, що згинув в таємничий спосіб внаслідок отрути. Понад 2,000 жалобних гостей, між ними відпущеники українців з Канади, ЗДА, Бельгії, Англії, Голландії, Франції та союзної (Німецької) Республіки, віддали йому в останню дорогу. Давній сині-жовтий український прапор покривав його домовину.“

З ЦИМ ЧИСЛОМ „СВОБОДИ“ ПОЧИНАЄТЬСЯ ДРУК ПРОТОКОЛУ З РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНСОЮЗУ

З цим числом „Свободи“ починаємо друкувати 4-сторінковий вступний протокол з останніх річних нарад Головного Уряду Українського Народного Союзу, що відбулися в кінці травня ц. р. на Союзівці. Хоча загальний перелік цих нарад та їх головні рішення були звітовані в „Свободі“ кожного дня під час самих нарад, то точний протокол з цих нарад, як звіти урядовців так і перелік дбат та резолюції і ухвали за-служують на окрему увагу

АДЕНАУЕР ПРОПОНУЄ НЕ ГОВОРИТИ ПРО НІМЕЧЧИНУ ПІД ЧАС СТРІЧІ НА „ВЕРШИНАХ“

Бонн. — Західнонімецький канцлер Конрад Аденауер у своїй промові в минулу неділю 25-го ц. м. на зібранні керівників своєї Християнсько-демократичної партії в Баден-Баден закликав проти того, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди більші шанси поладати таку ж Берлінську кризу та загальнонімецьку справу. Аденауер заявив теж, що Західна Німеччина не буде старатися за свою участь в конференції „на вершинах“. Тим самим він — за пресовими коментарями — виключив можливість в такій конференції Східної Німеччини. Щодо чого, щоб учасники найближчої конференції „на вершинах“ розглядали взагалі справу Берліну та з'єднання Німеччини. Він радий зосередитись на справах припинення дальших атомових вихвистів та започаткування роззброєння одностайно щодо атомового, як звичайних родів зброї. Коли такі переговори про роззброєння матимуть успіх — казав Аденауер — тоді будуть куди

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА: \$12.00 One year \$12.00
\$6.25 Six months \$6.25
\$3.25 Three months \$3.25

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати надіслані матеріали.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТУРВОТИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ТЕЛЕВІЗІЇ

Розвиток телевізії в Америці так само головокружний, як колиш був розвиток американської нафтової промисловості, залізничництва, автомобільного чи фільмового промислів. У 1936-му році відоме нині в цілому світі RCA — Radio Corporation of America — влаштувало в Нью-Йорку свою першу телевізійну студію, але щойно в квітні 1939 року розпочався публічний продаж телевізійних апаратів. Тепер 42 мільйони домогосподарств в Америці мають телевізори, із них численні помешкання по кілька апаратів. Таким чином 84% хатніх господарств у 32-х штатах США "телевізовані". Очевидно, що такий могутній розмах у цій діяльності продукції протягом коротких 20-ох років поставив перед нею величезні і дуже складні проблеми. І тому голова Федеральної Комісії Комунікацій, Джон С. Денфер слушно привів телевізійну до неможливості, яке переходить щойно через перші болі і небезпек, що чекають новонароджену істоту на цьому світі.

Центральною проблемою телевізії стала взаємна залежність програм, отже духовного змісту телевізії, і коштів її продукції, — як, зрештою, скрізь там, де мова про діяльність культури, яка, проте, не може діяти без — грошей. Телевізійні компанії розв'язали цю проблему по-своєму, як і свій спосіб, як і розв'язують численні часописи, які свої прибутки спирають не так на передплатників, як на платні оголошення. Численні промислові компанії стали спонсорами телевізійних програм, щоб використати популярність телевізійних виступів для реклами своїх товарів. Ясно, що таким чином у першій мірі залежить на популярності, на тому, щоб спонсорована ними програма приваблювала глядачів, без уваги на виховний, етичний чи мистецький моменти. Це неминуче привело до засмічення програм, наприклад, брутальними ковбойськими та кримінальними телесюжетами, що викликає моральні наслідки для молоді, що викликає щораз голосніші протести з боку різних кіл громадянства.

Очевидно, телевізійні компанії, щоб успішно конкурувати з кінематографом, мусять поліщувати свої програми. За минулих 20 років освітньо-виробничий поступ як у різноманітності тематики, так і в опрацюванні та технічному виконанні. Але ці компанії мусять рахуватися з волею агента, що постачають високоплатні оголошення. На цьому тлі і постав останній конфлікт, що викликав дуже прикрий розголос.

Відділи оголошень у деяких великих фабрик та рекламних агентств придумали дуже цікаве телевізійне видошення, яке полягає в "депутиванні" сріх людей з різних ділянок знання. Це так звані "програми загадок", що їх розв'язували на телевізійному екрані. За правилами відповіді на ставлені їм запити учасників таких конкурсів отримували високі грошові нагороди. 11 березня 1957 р. невідомо від того часу ширшої публіки молодий учений Чарльз ван Дорен став найпопулярнішою сегод кількадесятьох мільйонів телевізійних глядачів фігурою за правильні відповіді, які — протягом кількох таких видошень — принесли йому разом 129,000 дол. нагороди і посаду в телевізійній компанії з платістю 50,000 дол. річно. Влітку минулого року невідомий конкурсант однієї такої програми виступив з публічним заявкою, що ці видошення планово режисерувались, і що лавреати нагород діставали заздалегідь відповіді на ставлені їм питання. Перед лауреатами присяжних в Нью-Йорку відбулось переслухання, що його ходу й вислід не оприлюднено. Справою зацікавився Конгрес. На Підкомісії неогляді в законодавстві ведено переслухання, на якому різні продуценти та учасники телевізійних конкурсів розкрили, що дійсно глядачі, які вірили, що мають перет собою правдину, "депути", ставали жертвою попередньої запланої режисерії. Одні твердили, що вони нічого злого не бачили у своїй — платній — участі в цікавому видошенні, яке має своєю ціллю торговельну рекламу, інші рішуче заперечували, навіть виграли премію завдяки будь-яким штучкам, доказуючи, що виграли її завдяки своїм знанням і хистові.

Передова Коломбі Бродвейстінг Компанієнскресилит за своєї програми всі такі видошення. Неменш Бродвейстінг Корпорейшен залишила ще деякі з невеличкими грошовими нагородами. 2-го листопада Конгресова підкомісія про довжуватиме слідство. Переслуханням буде і Ван Дорен, який в міжчас "зник" і — втратив 50-тисячну річну посаду. Президент Айзенгавер назвав цю аферу "страшним річчю". Секретаріат судівництва і налягала Федеральна Комісія Комунікацій, яка видас копії приватним телевізійним корпорациям, обмірковують можливість більшої державної контролю, без порушення принципу свободи слова та принцип приватного власництва телевізійного промислу.

Але все це — недуги дитячого віку телевізійного промислу, з яких він напевно виликується.

АМЕРИКАНСЬКЕ І СОВЕТСЬКЕ ШКІЛЬНИЦТВО

(В оніні червоного "важкошкілля")

Американська преса, а за нею радіо й всюдисуща телевізія, докладно звітуючи про кожний виступ, про кожне грубо й тонше слово Хрущова під час недавньої його візиту у ЗДА, пригладжували Ніні Хрущову та її помісту — якось мало звертали уваги на інших членів походу червоного диктатора. А там, у його штабі, крім нуклеарних та господарських спеціалістів, знаходився також керівник совєтського шкільництва В. Слютин. Цей найвищий політрук у справах навчання в цілому СССР відвідав окремо від свого "боса" цілий ряд американських середніх і високих шкіл, мав змогу цілком вільно розмовляти з учителями та вчителями, оглядати шкільні устаткування і слухати лекції.

Які враження виникли з усього того совєтський міністер освіти. Перед своїм відлітом у Москву, заїдаючи з апетитом в ресторанах у Вашингтоні, "капіталістичні" сендвичі, він поділявся з пресовими завітовиками, знавцями шкільного діла, своїми поглядами на американське шкільництво. При цьому, йдучи слідом свого вчителя і надзвичайника, Ніні Хрущова, висловив він перед американцями довгу пропагандистську лекцію про "досконалення" совєтського шкільництва і про переваги "благородної" совєтської студентської молоді.

Які позитивні добачив в американському шкільництві совєтський міністер? — Перш за все, як і його найближче за ним — Хрущов, присвоїв йому величезний успіх, який він зустрічався, знавці, і то поспіхом — про найбільшого російського письменника, Пушкіна. Цим поетом він, "совєтський людина, гордимся" — казав міністер Слютин. Далі він був надзвичайно дивовижний тим, що так мало американської молоді знає про СССР. До повалених явищ відноситься те, що американські професори "дуже серйозні і глибоко віддали своїй праці над молоддю". Також він був "приємним" враженням високого статусу та багатством устаткування шкільних лабораторій.

Це були його враження, якими він поділявся під час своєї приватної зустрічі з шкільними авторитетами та представниками преси в офіційній резиденції шкільного "омішенера ЗДА, Лоренса В. Гейтса. (Московський газети, звітуючи через два дні про цю конференцію у Вашингтоні, подали на традиційний "совєтський лад, що для зустрічі відбулася в... американського комісара в шкільних справах. Це негідно спростувала американська засада в Москві).

Як же виглядала совєтська шкільництво на підставі слів і фактів, поданих його найближчим керівником? — "Як ви гаєте, хочуть бути найбільш скромним, щоб, буди, хто не закінчує, що я кри-

Український Народний Союз не є демократична українська британська організація. Отати її членом, — це не тільки забезпечити себе і своїх рідних матеріально. Це значить, бути співласником його надбавки і вважати, що ви вибрані в його керівні органи.

I. L.

I. L.

РІЧНИЦЯ РЕВОЛЮЦІЇ В КИТАЇ

У 1911 році завалився старий імперський уклад Китаю, який майже 300 років утримував перед тим одна з найважливіших династій Небесної Імперії.

До початку сучасного століття Китай жив традиціями, що виторилися протягом тисячоліття. У листопаді 1906 р. в Пейпінгу була створена Імперська комісія для перегляду всіх адміністративних і законодавчих актів. Група китайських делегатів відвідала тоді Європу та Америку, щоб ознайомитися з різними соціально-політичними системами.

Требя пригадати, що від кінця XIV століття, коли розпалася монгольська імперія, в Китаї встановилася династія Мінтіа, правління якої було порівняно коротке і кінчалося під військовими ударами молодого, агресивного народу Манджу, на чолі з легендарним політиком і воїном Нурхачі. Війська манджурів узяли Пейпінг і в 1644 р. поставили династію Мінтіа, а владу китайську імперію перебрав манджурська династія Чінг.

Ніколи за всю історію Китаю імперія не досягала таких величезних розмірів, як за династії Чінгтіа. Манджури, Монголи, Сіянкі та Тибет стали її частинами і платили данину. Але її контроль над Китаєм став правити тайко Коресо, Аліамом, Бірмою та Непалом, хоч ці дії останні держали ніколи не мали китайської адміністрації. Під час цього експансіоністського манджурського армії зустрілися біля кордонів Зоніанської Монголії москалі, теж завоювали в експансії на Сибір і Далекій Схід. Це московське експансіоністське імператор Канг-ді зупинив.

У цей час династія Чінг узяла великий спротив зброю формозі, яка відбила перші спроби завоювати нею. Формоза мала тоді провінцію, добре відомого закордонному Кокінга, який зликувався на острові голландської фортеці і виникла з його чужинців. Щойно через 75 років після цього Пейпінг добилися на Формозі, дежис уміли. У серпні 1908 війшов імперський декрет, який заповнив проголошення в 1917 році нової конституції. Але підійшли іншім шляхом. 14 листопада 1908 р. помер імператор Куанг Гей, а на наступний день скінчила свої дії імператриця Тей Гей, яка фактично правила країною. Історики говорять, що якщо вона прожила довше, всі плани з конституцією були б переведені в життя, і можливо історія Китаю пішла б в зовсім іншому напрямі.

Імперський престіл зайняв трирічний Пуї, племенник свого попередника, а країною став правити регент. (Після цього став імператором Манджу-ко). Серед манджурів, що займали високі пости, не було вже тих аскраєвих особистостей, які відзначали початки правління цієї чужої для Китаю династії, що протягом останніх ста років знаходилася в постійній боротьбі з китайцями, а саме, був тільки один лідер. Юань Ші-кай, але він стояв осторонь активної політики.

В 1911 р. вибухла в Китаї революція, на чолі якої ста-

ла високоосвічена людина, Сун Ят-сен, автор відомої книги "Три принципи народу" ("San Min Chu Yi"), якою поклав він основи політичного та культурного життя модерного Китаю. Ці три принципи дуже подібні до принципів А. Лінксона.

Книга Сун Ят-сена — головна зброя вільного Китаю в його боротьбі проти комуністичного режиму. Президент Чанг Кай-шек, перефразовуючи слова автора цієї книги, заявив: "У нашій великій справі опозиції комунізму до московської агресії духові і моральні сили важливіші, ніж матеріальні сили".

Три принципи Сун Ят-сена: націоналізм, демократія і народний добробут є суттєво китайської цивілізації та європейських ідей. Китай у 1911 році став першою республікою в Азії, розпочавши великий процес звільнення китайських народів і країн від тираничних адміністрацій. А вийняток, звичайно, Японія, яка ніколи не мала чужої влади, окрім періоду американської окупації після другої світової війни.

Китай у своїй історії не раз зазнавав чужинської інвазії, але жадна чужинська влада не пробувала змінити або знищити тисячолітні традиції і культури цієї великої країни.

Десять років тому комуністичні армії Мао Тзе-туна заволоділи всім простором китайської республіки, що відділялася з принципів Сун Ят-сена, який мріяв про демократію, народоправство та націоналізм. Четверта частина населення земної кулі опинилася під найтоталітарнішою, найжорстокішою владою, що виникла протягом цих десяти років десяти мільйонів людей.

Китай упер жертовою нечужою терору. По селам заводять комуні, в яких людей відведено до річка рабів. Різними розпача процес індустріалізації країни і широко оброблення з поміччю Москви. Ці два фактори, індустріалізація й армія, піднімали амбіції китайських комуністичних головічів, що знаходили свій вихід в агресивних діях у Тибеті, на кордоні Індії та в Лаосі, в планів "визволення Формози" та... у повільному відході від солідарності з Москвою політиці.

Остання подія Хрущова до Пейпінгу з нагоди святкування 10-річчя встановлення комуністичної влади в Китаї лежить в тій ситуації розкриття. Але Москва, ані Пейпінг не ризикують започаткувати формальне розходження в своїй політиці. Москва, очевидно, боїться втратити свою провідну роль в світовому комунізмі, а також має на увазі мільйонів армії Китаю, які на випадок остаточного розриву могли б повести наступ на Сибір, в першу чергу на Далекій Схід. Адже в Монголії, в Сіянкі — Китайських Туркестані, противіччя в політичній та економічній площинах вже назрівало. А Китай, що довгий час не може жити без московської зброї та машин для розбудови своєї індустрії. Ось чому ці суперечності і залежності Китаю від СССР створювали Пейпінг в напрямку на підвезь. Москва цієї експансії офіційно не апробув, хоч вона, очевидно, поспішало тиснула Китаю на північ, у

Осип Залеский

ЛЕВ РЕВУЦЬКИЙ

(У 70-ліття композитора)

До епігонів школи Миколи Лисенка, школи в розумінні музичного стилю, належить Лев Ревуцький, один з визначніших сучасних українських композиторів і музичних педагогів. Народився він 20 лютого 1889 року в селі Іржавці, на Полтавщині, в учительській сім'ї, яка не тільки плекала П. Ревуцького, але й плекала П. Ревуцького, бо батько грав на скрипці, а мати на фортепіані. З дитинства батьки народили пісні, а коли приходили гості, тоді творили домашній хор, в якому співали й малий Левко і його старший брат Дмитро. Таке музичне довкілля мало неможливого впливу на розвиток музичного таланту Лева.

Початки фортепіанної гри Лева в відома від матері та учительки музики в Прилуках, куди поїхав його батько на науку в гімназію. З переліком у Київ, де продовжував він навчання в гімназії, зростало з нього зацікавленість музикою, а притокою до цього було відвідування концертів та загальному мистецькому життю тодішнього Києва.

В 1903 р. перейшов Ревуцький на науку фортепіано до Миколи Лисенка. А коли в 1904 році М. Лисенко відправив у Києві власну музично-драматичну школу, перейшов Ревуцький до цієї школи, де, крім орпеліан, навчався теоретичних предметів у проф. Любомирського. По смерті М. Лисенка змінився Ревуцький фортепіанної гри у проф. С. Короткевича і Г. Ходорського, учня знаменитого піаніста і педагога Лешетинського. В тому часі поставили перші твори Ревуцького: сольові і фортепіанні прелюди.

В 1913 році відкрилася в Києві музична консерваторія, а директором її став відомий російський композитор Р. Глієр, у якого Ревуцький навчався музичної композиції. Під час першої світової війни поклали його до служби в російській армії, а по демобілізації у 1918 році повернувся він до родного Іржавця, агодом, переїхав у Прилуки, де вчив музику та композицію. У 1924 році поклали його на працю в музично-драматичному Інституті ім. М. Лисенка в Києві, де працює він і досі як професор композиції.

Творча праця Ревуцького як композитора дуже плідна і різноманітна, основана на глибокому музичному знанні, набутому в часі студій. Вже в дитячих роках перейняв він любов до української народної пісні і ця любов поглиблювалася в нього під час студій у М. Лисенка та вирізняла свій вплив на його твори, в яких він залюбки послуговується темами народних пісень. В окремих українських народних піснях для одного го-

направку СССР. Як довго такий стан триватиме, ніхто не знає, але напевно напруження зростає.

Для антикомуністичного світу в цій внутрішній боротьбі Пейпінгу і Москві за вплив є багато надій, бо агресивність Китаю розвиває наслідки уявлення "незалежності" про можливість співжиття з червоною китайською режимом. В результаті — зміна політики у відношенні до Пейпінгу в Бірмі, Індії та Індонезії, наростання спротиву в колоніях незалежності. Але це вже тема для іншої статті.

Пейпінг, мабуть, так свідомо загострює свою політику, як одиниць спосіб утримання на рейках комуністичної революції.

Володар торкнуло його лице. Розпучливе ридання струнувало всім тілом дівчини. Залізний стиск Федюних рук послаб. Він аж затримав видих. Голова дівчини спочивала на його грудях, і вся вона, безсила, була в його ладі. Коса торкала його лице ніжно, хвилююче. Він підтримав її легко за рамена і дівчина розгублено:

— Зіно! Зіно! Що ся стало? Та чо' платете? Та по-віджете!

Але дівчина не втихомирювалася, і він замовк, не знаючи, що почати.

— Напудуйте вас Зіно? Та по-віджете.

— Ви, Федоре, хочете мене погубити, — промовила дівчина.

— Я? Вас!

— Так.

— А Бог би мене скрав! То'сте вигадали!

— А от як скажете, нібито я до пона ходила, так погубите мене.

— То я не повин нікому.

— Не скажете?

— Не скажу.

Іван Смілий

У ЗЕЛЕНОМУ ПІДГРІ

(Поетич.)

18

Ось пліт, дерева. Освітлене тьмяно вікно. Зіна пристає. Це звідси. Хтось грає на скрипці. Скрипка розкасує про самоту. Болочо знайома мелодія. Той самий етюд. Як тоді на безлюдній вулиці перед Гіркою. Вони йшли пліч-пліч з Олесям агору, щоб милуватися звіти Дніпром, осяяним безліччю вогнів. За садом між деревами теж світилося тьмяно тьмяно вікно, і голос скрипки инвершував красу вечора.

— Якій чарівний світ — твориво великого Майстра! — прошепотіла тоді Олеся, коли зупинилася, щоб слухати гру незнайомого скрипальця. — Чи ти віриш у нього? Очевидно, не віриш. Це, кажуть, забобон. А все ж, як ти думаєш, що було в началі, що було на початку?

— На початку було Слово, — прошепотів він. — Ні, не так. На початку був тільки Він — Перший Скрипаль. І з Ним Його Самота. І затремтіла його перст на струні Вічності, а від здрігання її розділявся непроглядний хаос на Небо й Землю. І здивувався Перший Скрипаль, зраділо Його око. Ще вище понеслася гра. Відділилася суша від води. Наповнилися води рибою. Зазеленіла суша, повна звірів. Вирізнялися божественної грою гори, ріки, озера. І підвелася з землі щойно створена людина і глянула вгору на свого Творця. Застиг в нерухомості перст, перестали тремтіти струни Вічності.

— Уже я не сам, — промовів Перший Скрипаль, відділяючись в обличчя людини. — Любо мені грядіти на свою подобу.

— А що ж зробив Ти зі мною? — запитала Самота. — Куди дітися мені?

— Куди? Я дам тобі оселю в серці людини. Тривожте серце, як тривожила нас. Нехай у тисячелу, у мільйонне промовляє тугою, за невідомим, нехай відкриває і творить для себе все нові світи.

Зіна стояла в німому захопленні, забувши, скільки часу проминуло. А після того замілилася в неможливу височину, то опала в безодню смутку. Все вмирало. Пава... Смерть... Аж ось з безбуття народжується знову тон життя, міцніє, росте... Хтось, докорений досі, піднімається, встас з новими силами, з новою вірою...

Незнана радість полинула дівчину. Немов хто визволив її з пуг, відкрив тасмичну радість, що її не захмарять ніякі бурі. Але хто цей таємничий скрипаль, що такий рідний, такий дорогий став їй тепер? Куди зашла вона поночі? Хто може в тій глушці верховинського села вичарувати таку пісню? Не може ж це він?

Вона пізнала широкій прихордський сад, будинок прихордства, і затремтіла на це відкриття. Це — він. Нікого більше нема в тому домі, лише він і його самота, і скрипка. Як дивно! Чому зайшла вона сюди? А про що людина часто думає. Справді, мило їй бодий далека бачити його. Зближає на це не доводилося. Лише раз на сільській дорозі зустрілися. І не привіталися, тільки глянули одне на одного і пройшли мовчки. А от і досі не може забути цього погляду. Чи це любов? Любов. Як безсилі людські слова... Справді, думає про нього. І сама не знає чому. Може нагадує він їй Олеся? Такі вони між собою подібні. Хоч Олеся увесь — ясність, ясний куверт, ясний очі. Ось же чорнявий, очі в ньо-

го сині. Дивне це поєднання. Хопа повільніша. Він, мабуть, багато старший від Олеся. І ось він сам... Тільки скрипка в нього.

Притулившись до деревини, стояла дівчина неперушно мов з'єднала з цією дивною людиною в моліні до невідомого й і всесильного божества, до того, перед Ким можна висказати свою скаргу, перед Ким розкляються людські душі, як розкляються кельхи квіт перед сонцем.

Раптом вона здригнулася. Наче хтось позвав неї стоїть. Піднялася не знати коли і чату. Вона ступила крок з думкою, що треба бігти, бігти швидко, подалі від цього місця. Тепер вона вчула виразно позад себе христіт зламаної гілки. Ще мить, і чинсь рука лягла на її плече. Стис був сильний і твердий, наче охоп залізних лещат. Вона навіть не оглянулася, дерзнула. Вона вже знала, хто це.

— Ва, як чо' тут?

Федю похилив обертав її до себе, пахлявсь близько, а його голос виліз безжелез здунавання.

— Та ти чуєш? Я ся нас питаю, чо' ви тут? Га?

— Пустить мене, Федоре! — прошепотіла дівчина благально.

— Ага. Пустить вас! А чо' ви тут зайшли?

— Федоре, пустить.

— Ге-ге. Мо' піду, а мо' ще другу руку приложу, — говорив Федю, і справді друга його рука охопила її в такому ж безжалюньому стиску. Федю струсовув нею злегка й тихо гнітю, любочись її близькістю й безсилля.

Спохожене серце загубило ритм. І відхуку не стало. Страшний маріон. Вона в обіймах потюря.

— Федоре!

— До пона с'є кодили. Ге-ге. Повим я завтра всім.

Тепер уже справді забрало відхуку. Дівчина схитнулася, наче в'яла. П голова впадала на Федюних грудях, м'яке

Committee was reorganized and I was elected chairman. The purpose of this committee is to inspire and coordinate U.N.A. activities, encourage the organizing of new members, and to help build up a spirit of close cooperation amongst the branches. The committee, as one of its first undertakings, sponsored a Soyuzivka Winter Ball in February. The affair was a social and financial success and was well attended by young people. The committee is also sponsoring the 65th Anniversary concert at Carnegie Hall to be given on June 21. This program, plans for which were initiated by Mr. Halychyn and Mr. Dragan, will feature a symphony orchestra and a picked chorus and promises to be an outstanding musical event.

In addition to the above mentioned scheduled activities, I was in frequent contact with the members of the Executive Board, with some members of the Supreme Assembly, with our newspaper personnel, and with others associated with our organization. At these casual and informal meetings many matters involving the welfare of the Soyuz were discussed or commented upon and such an exchange of ideas was fruitful in the daily course of our endeavors.

In conclusion, I think that the Supreme Assembly can with all modesty be gratified with the gains made in the past year. We, of course, still have many problems. It is going to take the finest teamwork and intelligent cooperation to find the necessary solutions. I believe we have such a team in the present Supreme Assembly and am confident that further important milestones will be reached by our association in the coming three years.

Звіт заступниці головного предсідника Анни Герман

As Vice-Presidentess of the Ukrainian National Association, I took an active part in Executive Committee meetings, and visited many branches in my locality. I also attended several organizational meetings in New York City.

Among the activities held at Soyuzivka last summer, I attended the blessing of the children's camp, the Youth Forum and the closing of the Cultural Courses.

On Labor Day week-end, the Ukrainian Youth League of North America held its convention at the Hotel Statler in Cleveland. Simultaneously, and at the same hotel, the Ukrainian National Association had a regional rally. I was present at both affairs as were all the members of the Executive Committee.

Jersey City opened the doors of their beautiful National Home on September 14, and all the Supreme Executives were on hand to help celebrate this memorable occasion.

On October 12th, I was happy to be present at the 50th anniversary celebration of Branch 352 in Brooklyn, N. Y. As this is my home town, I had a very enjoyable day with many of my old friends.

Mr. Lesawyer and I drove to Philadelphia on Nov. 1st to be present at the Mass and Elevation of Bishop Bohachevsky. On Nov. 8th, I visited the Women's Exposition held at the Park Avenue Armory. Our Ukrainian women had a beautiful exhibit and the program they presented was outstanding.

A Testimonial Dinner for Mr. Roman Slobodian, Supreme Treasurer of the Ukrainian National Association was held on Nov. 15th. The dinner was given by his friends in Elizabeth. Mr. Slobodian has devoted his entire life to Ukrainians and their problems, and this was a wonderful tribute to a grand man — and I was privileged to be present.

I attended the Soyuzivka Ball in New York City on Feb. 14 and the Ukrainian Congress in Washington, D. C. on Feb. 22.

I was present at a Mothers Day banquet in Wilkes Barre, Pa. given by the Youth of the Ukrainian National Association. Many years ago, my husband and I, with a group of young, eager U. N. A. members, organized the Youth of U. N. A. They are still very active.

I have tried to perform my duties to the best of my ability, and always with the best interests of the Ukrainian National Association in mind.

Звіт головного секретаря УНСоюзу Ярослава Падоха

Хоч і немає на порядку наряд цього ділового засідання відповідної точки програми, все ж погодімся з трагічною долею людини і перед розглядом наших життєвих радощів і смутків звернімося зі щирою пам'яттю та теплим серцем до тих, що назавжди відійшли від нас, і до того відійшли не зі „стану спочинку“, але з праці, відданої праці для Батька Союзу. Пан предсідник згадав у загальному тих, що в останньому році покинули нашу братерську раду. Дозвольте мені, як головному секретареві, згадати й назвати по імені тих відділових секретарів, які до самої смерті не покинули своїх секретарських обов'язків, виконуючи їх в молодості й старості, в здоров'ї і в недугу. Ось їхні імена: Ірина Гуцал, секретарка 342 Відділу в Картереті, Н. Дж.; Григорій Геба, секретар 244 Відділу в Бавид Бруку; Михайло Яворський, секретар 129 Відділу в Вайтстоні, Н. Й.; Степан Бродик, рек. секретар 158 Відділу в Брукліні; Іван Маркович, другий секретар названого 342 Відділу в Картереті. Довоповніть 6 ці болючі під організаційним оглядом втрати передчасно померлими предсідниками Відділів: Любою Гузарем, кол. предсідником і основником 362 Відділу в Нью Йорку, та кол. головним радним УНСоюзу, Юрієм Пристахом, предсідником 348 Відділу в Йонгстатті, Огайо; Михайлом Мельником, предсідником 317 Відділу в Сиракузах, та Дмитром Костоном, предсідником 196 Відділу в Джерзі Сіті. Заслужили собі також на відзначення померлі впродовж останнього року Анна Турічан, 30-літня службовиця УНСоюзу, та Йосиф Бардачевський, найстарший віком член УНСоюзу, батько секретаря 241 Відділу в Вунсакеті, Р. І., який помер на 93-му році життя. Нехай добра пам'ять про них та відчужість за їх труди для УНСоюзу і всієї союзової громади буде заплатою для них та прикладом для інших.

Як же не згадати в цьому місці людини, яка ще рік тому була зверхником і вчителем тих небагатьох померлих відділових секретарів. Хоч і відійшов від нас сл. п. Григорій Герман, головний секретар УНСоюзу, ще перед цим звітним роком, його вистовіли заслуги для нашої установи, його двадцятилітня праця в Головному Екзекутиві УНСоюзу та семилітня праця на посаді головного секретаря тієї установи вимагають того, щоб і його згадали тут поміж прізвищами недавніх співробітників. Що й казати про більш особисті спомини. Адже під його добрячою рукою мені приходилося здобувати перший, отже найтрудніший досвід, в центральній УНСоюзу. Якщо б було в змозі присвячувати комусь наші річні звіти з праці, як радо присвятив би я цей мій перший звіт з праці на пості головного секретаря, всі скромні успіхи минулого року саме славній пам'яті Григорія Германа.

ДЛЯНКИ ПРАЦІ ГОЛОВНОГО СЕКРЕТАРЯ УНСОЮЗУ

З урядом головного секретаря УНСоюзу за'язана безліч всяких, великих і малих, важливих і менше важливих, статутних і звичаєвих, обов'язків, які дуже трудно зареєструвати, а ще трудніше підтягнути під означені категорії. Та все ж, мабуть, буде найбільш раціональним звести їх до трьох головних відділів:

- 1) Відділу канцелярського,
- 2) Відділу організаційного і
- 3) Відділу інформаційно-пропагандистського.

Вони далеко не вичерпують компетенцій і обов'язків головного секретаря. Поза цими категоріями завдань і обов'язків головного секретаря лежить, наприклад, його обов'язок утримувати контакт з членами Головного Уряду УНСоюзу, обов'язок протоколювати та проголошувати ухвали Головного Екзекутивного Комітету та рішечні засідання Головного Уряду УНСоюзу і чимало інших зайнятих, що їх на нього, з більшою чи меншою логікою й справедливою, наложива 85-літня практика традиційної союзової машини і щораз нові вимоги поточного життя.

Чимало тих обов'язків логічно не належить до секретарського ресурсу. Деякі з них радше фінансового характеру, інші заслуговують на зовсім окремих, самостійних відділів. Згадаємо б, наприклад, зовнішню — організаційну діяльність, яка обіймає передусім приєднання нових членів. Та покорімся долі й більш ніж піввіковій традиції Батька-Союзу і, не ремствуючи, йдём далі битим шляхом дотеперішньої праці і — звітання.

1) КАНЦЕЛЯРІЙНА ПРАЦЯ

Перебравши обов'язки керівника одного з відділів Головної Канцелярії великої організації — не легка й не проста справа. Що й казати про організацію, яку цінують дві ознаки: маса, бо рівно 500 Відділів, розкинутих по 28 стейтах однієї й 6 провінціях другої великої держави, і брак всяких посередніх організацій чи бодей урядів, які зв'язували б ці сотні Відділів з центральною установою.

У секретарському, чи згідно зі звичаєм назвою, у рекордовому відділі Головної Канцелярії УНСоюзу працює 12 службовців. Тому природним завданням і найпершим обов'язком є відповідний розподіл праці поміж співробітниками відділу, справедливе навантаження їх працею та забезпечення заступників, вишкolenих на потребу чи то неугди, чи випадкового заступства. Обов'язком число два є відповідне часове розподілення функцій службовців, бо в такій організації, як УНСоюз, постійно й невідкидно чергуються періоди слабшого й інтенсивнішого (час т. зв. розмету) навантаження працею. Це нелегке завдання, зокрема в такому році, як друга половина звітного часу, коли три, в тім два найдавніші й найбільш досвідчені службовці рекордового відділу, перебували на довшому шпитальному лікуванні. Ці труднощі були переборені, і в основних місяцях минулого року терпеливі секретарі Відділів навряд чи мали причини до нарікань та невдоволення, до чого мали вповні право в ранніх місяцях. Мабуть не буде великою сатисфакцією для них, коли в цьому місці перепоримо їх за ранішні клопоти. Більшого сатисфакцією є факт, що вони тепер тих клопотів уже не мають і при Божій допомозі та старанних зусиллях і довідчуженого та працюючого персоналу його відділу більше не матимуть.

Початкові труднощі в праці рекордового відділу виникли також в наслідок зміни, що їх ввела в союзову працю 24-та Конвенція УНСоюзу, яка відбулася в травні 1958 року. Згадати б тільки численні зміни, введені тією Конвенцією в статуті УНСоюзу, між якими такі важливі, як: піднесення суми забезпечення з 60 до 65 років життя, піднесення суми забезпечення з максимальної суми 5,000 доларів до 50,000 доларів, введення нових родів забезпечення (нових грамот), як подвійне забезпечення до 60-го року життя та хворобове й акцидентне забезпечення (яке досі не ввійшло в життя), введення повної виплати помертної суми на випадок смерті забезпеченої дитини, і зв'язана з тим деяка, зрештою невелика, зміна владок, зміна в забезпеченні молоді в першій класі, зміна відносно призначення помертної на коштів похорону й передусім ухвалення доплати на поштову пересилку „Свободи“. Всі ці зміни, а насамперед ці останні, принесли зі собою в першому півріччі після Конвенції таку велику й неочікувану повноту запитів, докорів, а то й протестів, що тільки незвичайній працотворності співробітників всього рекордового відділу слід завдячувати переборення тих, як досі, найбільш трудних того відділу, і то при зменшенні на одну третину, внаслідок неугди службовців, особовий склад відділу. Про розмір тієї „листуваної повні“ поведіти може факт, що запас нових фірмових паперів, т. зв. стейшенері, якого звичайно вистачало на один — півтора року, вичерпався впродовж другого півріччя 1958 року. Урядовці рекордового відділу довшо шукали неіснуючої „решти“ тих паперів і залишили шукання аж після того, як підрахували число висланих листів.

Ця несподівана навала праці й охота усярванити діловодство рекордового відділу, щоб вповні задовольнити вимоги й бажання секретарів Відділів, привели до того, що після перших місяців повелось зменшити листування до половини, і вже більше не було закалень на пізні полагождження листування та інших орудок Головної Канцелярії. Крім конечних винятків, на листи відповідало негально, в кожному разі того самого тижня. Зміни спадкоємців та призвичань забезпечених тепер полагожджувати не один раз, але двічі на місяць. Висилка друку відбувається щотижня.

Для усярвання діловодства Головної Канцелярії підготовано цілий ряд друку, які розсилаються секретарям на їх бажання. С між ними також пригадки членам про обов'язок вплачування вкладок. Дві висилають секретарі, третя — Головна Канцелярія, якщо секретарські пригадки не помагають і секретарі подають (на окремих друках) адреси довжників.

Окрему увагу присвячено справі суспензії, яка, як гостить наш новий слоган, є „лістриком, що оточить союзовий організм“. Перед суспензією секретарі зобов'язані упоминати членів, а коли ім це не поведеться, прислати Головній Канцелярії на окремих друках адреси відносних членів — довжників. До них Головна Канцелярія сама висилася переконливі листи з пересторогою перед суспензією.

Не залишаючи без належної уваги також членів, які виплатили свої грамоти або дістали виплату вивільняльних грамот чи закінчили своє забезпечення часове (І-ша класа) в молодечому відділі. До всіх тих членів чи бувших членів пишемо в кожному випадку окремо для цього приготувані листи й заохочуємо їх наново стати активними членами нашої організації, при чому, спираючись на відомі нам факти з їх життя, самі добирасмо їм рід грамоти і подасмо зв'язану з нею висоту вкладки. Очевидно, це діється, коли знаємо їхні адреси, а відділові секретарі не завжди нам їх подають, хоч ми за них упоминася.

Ця наша, так би мовити, „механізація“ секретарської праці, яка дуже заощаджує час і працю, мас, на жаль, одного великого ворога. С ним байдужість більшого числа секретарів, які не користають з наших друку і не відгукуються на наші заклики прислати адреси членів, призначені на суспензії, чи тих, які з інших причин відходять з рядів активного членства УНСоюзу.

Рівень праці у Відділах, а посередньо в Головній Канцелярії, залежить від поінформованості секретарів про їх обов'язки та про всі забезпеченні справи, з якими їм приходить зустрічатися. Цілий ряд наших об'єктивів і окрема келомна в „Трибуні УНСоюзу“ під назвою „Трибуна Секретарів“, в якій перелічуються та висловлюються найактуальніші питання секретарської праці — призначені для цієї служби. Та й тут вложені в це труд не вповні використовувались. Секретарі дуже часто не читають ні об'єктивів, ні поучень „Трибуни Секретарів“. Коли б читали, тоді в листах не писали б про те, що було там виписане, і то нерідко багато разів.

Для усярвання праці придбано машинку оплачувати поштові оплати, яка має також пропагандистське значення, і звивається придбану „Свободою“ машинку для виготовлення фотостатичних копій.

До обов'язків головного секретаря належить протоколювання нарад Головного Екзекутивного Комітету. В другім півріччі 1958 року, тобто після 24-ої Конвенції по кінець звітного року, відбулося п'ять засідань того Комітету в днях 2 липня, 4 вересня, 3 жовтня, 19 листопада та 30 грудня. Крім написання та проголошення в „Свободі“ тих протоколів, написано й розіслано декілька окремих об'єктивів до членів Головного Уряду УНСоюзу.

З нестачею рекордового відділу слід підмітити брак окремої кваліфікованої секретарки, яка дуже облегчила б працю всіх членів Екзекутиви.

У ресестрі невиконаних планів для поліпшення праці, які домагають реалізації в майбутньому, є такі плани: виготовлення підручника для секретарів, виготовлення нових друку членських аплікацій, надрукування нової, повної книжечки вкладок (рейт бук), піднесення віку при обов'язкових лікарських оглядах кандидатів на членів і піднесення суми забезпечення, яка вимагає таких оглядів.

Закінчуючи цей звіт із праці рекордового відділу Головної Канцелярії, я був би несправедливий, коли б не згадав з присмієм та повним признанням службовців рекордового відділу УНСоюзу, які в міру своїх сил, чесно виконували всі свої обов'язки з відданістю, що спирається більше на зрозуміння своєї корисної громадської функції, ніж на звичайному службовому відношенні. Якщо ці слова дійдуть до них, нехай будуть для них добре заслуженою подякою за їх корисний і вповні успішний труд.

2) ОРГАНІЗАЦІЙНА ПРАЦЯ

Завдання організаційного відділу УНСоюзу є такі різноманітні й широкі, що заслуговують на відокремлення від відділу секретарського. До них належать передусім: а) постійне збільшення числа членів організації і б) зберігання вже придбаних членів, а далі в) удержування життєздатних Відділів та працездатних урядів Відділів УНСоюзу та г) вишкіл і активізація відділових урядовців, передусім секретарів, і врешті г) придбання постійних організаторів членів і їх вишкіл.

Найважливішою завданням приєднання нових членів присвячено в минулому році, зокрема другому півріччі після Конвенції, найбільше старань. Можна ствердити, що хоч найбільше часу й механічної праці взяла внутрішня секретарська праця, зокрема дуже широке листування передусім зі секретарями Відділів, все ж найбільше духових і фізичних сил з'єднало в 1958 році і бере далі праця і жура за поповненням урядів постійно змишляних членів УНСоюзу. Організація такого розміру, як наша, до того організації, що вже існує повних 65 років, має й мусить мати великий відділ. Якщо той відділ не буде покриватися відповідно великим припливом членства, тоді кожній, навіть найбільшій організації, загрожує упадок.

Не є цілком тайною, що вже далеко за нами благоденствували, час, коли наші земляки тисячами прибували до цього гостинного краю і їх тисячами можна було здобувати для засудженої й багатого з них ще в старому краю відомої організації. Тепер треба боротися за нових членів, треба їх шукати, перекопувати, притягати, а передусім поучувати. При дуже малому господарському виробленні нашої суспільності й нахилу до недовіряючи власні можливості та здібності, цей труд є непропорційно великий у порівнянні з його наслідками. Але такою завжди була доля піонерів, що пробивають нові шляхи в майбутнє. Піонерами осталися наші неаріанські союзові секретарі й організатори, і такими вони довго остануться. Тому й наша організація має умови дальшого розвитку і дальшого збільшення членів, не звважаючи на щораз спадаюче число наших земляків в цім краю й помітне відчуження від рідної громади частини нашої молоді.

Змагаючи до збільшення членства, в минулому році проголошено дві членські кампанії: одну конвенційну, що тривала від січня до травня, точніше до Конвенції, і другу, що була присвячена 65-літтю нашої офіційної союзової організації „Свобода“ і розтягалася на повне друге півріччя. Для успішного переведення цих кампаній видамо багато закликів, написано багато листів, надруковано багато статей в „Трибуні УНСоюзу“ й поза нею. Окремі нагороди, більш, як звичайно, а особливо нові способи проголошення першунів, як місячних, так і кінцевих, з підкресленням заслуг поодиноких учасників кампанії, мали свій наслідок. Не звважаючи на постійно (крім одного 1950 року, як це підкреслив головний предсідник) дефіцитний баланс, під оглядом членства всіх конвенційних років, та все це тривалою господарською рецесією, ми здобули минулого року успіх і побільшили число нашого членства. Хоч і не багато, але, коли звважити факт, що всі подоби до нашої братської організації закінчили минулий рік з дефіцитом, — наш невеликий успіх все ж таки дає нам вдоволення, що не на марне пішли напелегливі старання, як Головної Канцелярії, так і всіх учасників кампанії.

Не менше старань коштувало удержання придбаних членів, які й далі, як кризь кілля рідного саку, вибували з УНСоюзу чи то з природних причин смерті, виплачення та дозріння грамот, чи з причин зовсім зайвих: передчасного згрозешлення грамот та ще більш неопотрібної й шкідливої для УНСоюзу й для членів суспензії. Нехай вивабають нам працюючі союзові секретарі за ті часті заклики не допускати ні до суспензії, ні до згрозешлення грамот й за таке нераде вдоволення їх волі в цих тільки двох ділянках нашої співпраці. Головна Канцелярія часто сама листувалася з тими членами, щоб відвести їх від наміру розстатися зі Союзом.

ЧЛЕНСЬКІ КАМПАНІЇ В 1958 РОЦІ

Не повторюючи таблиць та пояснень, вміщених і раніше надрукованих у звіті з контролю Головної Контрольної Комісії (див. „Свобода“ ч. 167 з 29-го серпня 1959 р.), нижче подано декілька таблиць із поясненнями, які вказують числові висліді двох наших кампаній з минулого року і віддають належне тим прикладовим союзовим діячам, як відділовим, так і постійним організаторам членів, які вложили свій труд та запал у це не легке, але успішне діло. Відмічено також збірний успіх поодиноких переможців Відділів, який здебільшого завдячують вони гармонійній співпраці секретарів з іншими урядовцями або постійними організаторами. Ця прикмета сама по собі вже заслуговує на відзначення. Окремі таблиці показують наші втрати за минулий рік, зокрема спустошення, яке в нас робить суспензія (930 членів вже після відрахування тих, що повернулися назад до числа активних членів) та передчасне згрозешлення грамот (803). Окрема таблиця показує, скільки членів здобули Відділи самі, а скільки наші постійні, на жаль, дуже нечисленні організатори.

Висліді членських кампаній за 1958 рік по місяцях

місяці	нові члени	прибуток	втрата
СІЧЕНЬ	275	—	64
ЛЮТИЙ	214	—	35
БЕРЕЗЕНЬ	353	103	—
КВІТЕНЬ	335	46	—
ТРАВЕНЬ	264	24	—
ЧЕРВЕНЬ	153	—	141
ЛИПЕНЬ	251	—	80
СЕРПЕНЬ	263	49	—
ЖОВТЕНЬ	307	—	45
ЖОВТЕНЬ	383	120	—
ЛИСТОПАД	287	11	—
ГРУДЕНЬ	662	311	—
РАЗОМ:	3,727	664	365

ПРИБУТКИ: ВТРАТИ:

Чистий прибуток за цілий 1958 рік:	299
Стан членів на 1. 1. 1958:	72,438
Приєднано в 1958 р.	3,727
	76,165

Втрати за 1958 рік:

1. Суспензії	930
2. Перест. листи	45
3. Грошові звороти	803
4. Виплачені Е та Р грамоти	918
5. Померлі члени	580
6. Всі інші зміни	152
	3,428

Стан членів 12. 31. 1958:

Чистий прибуток членів:	72,737
	299

Нові члени в 1958 році

Приєднані секретарями і членами	члени	відсотки
Приєднані постійними організаторами	2,732	74%
	995	26%

Разом приєднано:

	3,727
--	-------

ПОЧЕСНИЙ СПИСОК ПЕРЕМОЖЦІВ КОНВЕНЦІЙНОЇ КАМПАНІЇ

(За перших п'ять місяців 1958 року)

Ч.П.	Прізвище	Ч. Від.	Місцевість	Присд. чл.
1.	Б. Зорич	432	Торонто, Онт.	62
2.	І. Оджинський	153	Філадельфія, Па.	53
3.	О. Косіковський	341	Віндзор, Онт.	50
4.	В. Гавриляк	316	Рочестер, Н.Й.	23
5.	С. Келлер	63	Форд Сіті, Па.	20
6.	В. Федінський	131	Шікаго, Ілл.	19
7.	С. Зубальський	94	Гемтрек, Мін.	18
8.	М. Рубін	39	Сиракуз, Н.Й.	16
9.	В. Крушельницький	94	Гемтрек, Мін.	16
10.	В. Цюпа	325	Бруклін, Н.Й.	14

ПОЧЕСНИЙ СПИСОК ПЕРЕМОЖЦІВ

кампанії, присвяченої 65-літтю „Свободи“ (Кінцевий стан з дня 31 грудня 1958 року)

Ч.П.	Прізвище	Ч. Від.	Місцевість	Присд. чл.
1.	І. Оджинський	153	Філадельфія, Па.	157
2.	Б. Зорич	432	Торонто, Онт.	149
3.	Т. Шпікула	221	Шікаго, Ілл.	80
4.	В. Колодій	191	Трой, Н.Й.	56
5.	С. Куропас	423	Шікаго, Ілл.	56
6.	О. Косіковський	341	Віндзор, Онт.	40
7.	М. Семків	379	Шікаго, Ілл.	38
8.	М. Дербус	345	Міннеаполіс, Мін.	34
9.	В. Крушельницький	94	Дітройт, Мін.	29
10.	В. Попович	367	Рочестер, Н.Й.	29
11.	В. Квас	88	Кергонксон, Н.Й.	25
12.	В. Никифоров	194	Нью Йорк, Н.Й.	25
13.	В. Гавриляк	316	Рочестер, Н.Й.	25
14.	В. Самсофал	387	Вілліамсбург, Конн.	25
15.	В. Запаранюк	484	Ютика, Н.Й.	25
16.	М. Садан	194	Нью Йорк, Н.Й.	18
17.	П. Федик	292	Дітройт, Мін.	18
18.	В. Рефт	120	Елкінгтон, Па.	16
19.	В. Гафткович	277	Гартфорд, Конн.	16
20.	д-р В. Палідвор	350	Стемфорд, Конн.	16
21.	В. Цюпа	325	Бруклін, Н.Й.	15

ПОЧЕСНИЙ СПИСОК ВІДІЛІВ

які здобули найбільше членів у кампанії, присвяченій 65-літтю „Свободи“, не враховуючи членів, приєднаних постійними організаторами

П. Ч.	Відділ	Місцевість	Присл. чл.
1.	153	Філадельфія, Па.	154
2.	432	Торонто, Онт.	154
3.	221	Шिकाго, Ілл.	8
4.	191	Трой, Н.І.	56
5.	423	Шикаго, Ілл.	56
6.	379	Шикаго, Ілл.	4
7.	194	Нью-Йорк, Н.І.	3
8.	3411	Віндзор, Онт.	3
9.	94	Дітройт, Міш.	3
10.	345	Міннеаполіс, Мінн.	3
11.	367	Рочестер, Н.І.	3
12.	131	Шикаго, Ілл.	2
12.	316	Рочестер, Н.І.	2
12.	387	Вілліментік, Конн.	2
12.	484	Ютика, Н.І.	2

ОСЯГНІ ПОСТІПНИХ ОРГАНІЗАТОРІВ у кампанії, присвяченій 65-літтю „Свободи“ в другій половині 1958 року

Ч. Організатор	Приснава членів
1. Мгр. Іван Скопчак	87
2. Дмитро Білецький	84
3. Микола Качук	75
4. Інж. Володимир Косар	63

УНСОЮЗ В ЧИСЛАХ У 1958 РОЦІ

Щоб мати ясніший образ наших успіхів і невдач у звітному році (точніше в другому півріччі за яке мені приходить на ділі звітувати), не можна обмежуватися числами, що їх нам принесли минулорічні кампанії, але треба також подати порівняльний матеріал. Внизу будуть дані деяких вибраних таблиць, які поширяють образ руху і стану членства за останній рік та порівнюють його з попередніми роками. Інші таблиці мають дати загальний образ стану нашої організації в цілому та в поодиноких стейтах, провінціях і місцевостях. Питання статистичного поділу, поділу за віком, класом та рідом забезпечення також мають свою вагу для погляду назад та для планування на майбутнє.

НОВІ ЧЛЕНИ ПО РОКАМ

Рік	Ч. нових членів	Іх сума забезп.	Пересіч. сума забезп.
1953	4,682	3,235,929	\$691
1954	3,426	2,491,299	727
1955	3,490	2,783,500	797
1956	3,343	2,614,500	782
1957	4,430	3,547,000	800
1958	3,727	3,306,000	887

СТАН ЧИСЛА ЧЛЕНІВ

Рік	Ч. членів	Іх сума забезп.	Пересіч. сума забезп.
1953	70,221	\$48,069,733	\$684
1954	70,473	48,600,387	689
1955	71,003	49,580,309	698
1956	71,182	50,358,954	707
1957	72,438	51,830,257	715
1958	72,737	52,793,753	725

* Тому, що з 72,737 були 2,254 додаткові грамоти (подвійні грамоти цих самих членів) справляючи пересічну суму забезпечення члена в 1958 році виносить \$748.00.

ЧЛЕНИ, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧИЛИСЯ В УНСОЮЗІ В 1958 Р. ПО КЛАСАМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Клас — мол. відділ:	Ч. членів	сума забезп.
I	214	\$159,500
P-20	543	447,000
E-20	587	426,000
E-18	362	317,000
P-65	24	17,000
E-65	5	5,000
Разом:	1,735	\$1,371,500
Відділ дорослих:	Ч. членів	сума забезп.
W	546	488,000
P-20	699	621,500
P-65	100	122,000
E-20	513	500,500
E-65	113	139,500
DP	21	65,000
Разом:	1,992	\$1,994,500
РАЗОМ дорослих і молоді:	3,727	\$3,306,000

ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ ПО КЛАСАМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ (Стан на 31-го грудня 1958 року)

Клас — молоді відділ:	Ч. членів	сума забезп.
I	2,374	1,284,000
II (P-70)	493	179,701
III (E-10)	652	65,200
P-20	7,523	5,249,750
E-20	8,874	5,746,250
E-18	3,233	2,452,500
P-65	43	32,000
E-65	45	27,500
Разом:	23,237	\$14,986,901
Відділ дорослих:	Ч. членів	сума забезп.
W i T	20,374	15,707,852
O (P-70)	584	418,500
P-20	15,975	12,181,500
E-20	11,514	8,413,500
P-65	417	387,000
E-65	611	627,500
DP	25	71,000
Разом:	49,500	\$37,806,852
РАЗОМ молоді і дорослих:	72,737	\$52,793,753

ПРЯСНЕННЯ КЛАС ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УНСОЮЗІ

КЛАС I — забезпечення до 18, або 16 року життя.
КЛАС II — забезпечення платне по смерті з вкладками до 70 року життя.
КЛАС III (E-16) — 16-літнє винувальне забезпечення.
P-20 — забезпечення платне по смерті з вкладками впродовж 20 років.
E-20 — двадцятилітнє винувальне забезпечення.
E-18 — винувальне забезпечення платне у 18-ому році життя.
P-65 — забезпечення платне по смерті з вкладками до 65-го року життя.
E-65 — зникнувальне забезпечення платне після осиротіння 65-го року життя.
W, T — забезпечення платне по смерті з вкладками впродовж цілого життя.
O (P-70) — забезпечення платне по смерті з вкладками до 70-го року життя.
DP — забезпечення з подвійною сумою по смерті до 60-го року життя з вкладками платними впродовж цілого життя.

Як видно з цієї таблиці, дві класи забезпечення в молодечому відділі, а саме P-65 та E-65, тобто класи, в яких виплата забезпечення суми чи повне заплата вкладам наступас щойно після закінчення забезпеченою молодістю людини 65-го року життя, є крайньо непопулярними. Ці класи введено недавно, бо в 1954 році, і вони не видержали пробі життя. Тому чи не варто було їх скасувати?

Не надто популярні ці класи також серед старших членів, але все ж варто зберегти ці класи забезпечення у відділі дорослих.

На 24-й Конвенції введено нову класу в відділі дорослих, а саме подвійне забезпечення до 60-го року життя (DP). За половину року в ці класи забезпечилося тільки 25 осіб суму \$1,000 доларів. Та, не зважаючи на це, заскоро видавати осуд щодо популярності цієї класи забезпечення, бо вона ще мало знала кандидатам на забезпечення, а то й тим, що їх забезпечують.

Останній рік назагал потвердив попередній досвід: найпопулярнішою класою серед молоді є й далі клас E-20, тобто 20-літнє винувальне забезпечення, яку доганяє клас P-20, тобто забезпечення з плаченням вкладок впродовж 20-ох років і виплатою забезпечення після смерті забезпеченого. У відділі дорослих найпопулярнішою в минулому році класою була P-20, хоч раніше її перевищувала класу W, тобто забезпечення на все життя.

Не без інтересу для оцінки останніх минулорічних кампаній та всього стану нашого членства буде подати таблиці, які розкличають наші члени по стейтам, провінціям і місцевостям, та де й скільки ми здобули наших членів в останньому році. Це дозволяє зорієнтуватися, звідки нам сподіватися доплувати членів у майбутньому та де є наші „слабкі місця“ відносно нового членства.

Цікаво підмітити тут, що, крім одного винятку з Онтаріо, назагал стейти та провінції, які здобули найбільше нових членів, здобули також найвищу суму нового забезпечення. Але йде тут тільки про загальну суму забезпечення. Якщо ж взяти під увагу пересічну суму забезпечення, тобто суму, яка припадає пересічно на кожного ново-забезпеченого, тоді побачимо зовсім інший образ. На перший план виходить Канада. Ось погляньмо на цю невелику таблицю:

НОВІ ЧЛЕНИ 1958 РОКУ ПО СТЕЙТАМ

Ч.П.	Стейт	Ч. членів	Іх сума забезп.
1	New York	871	\$744,000
2	Pennsylvania	790	622,000
3	Illinois	462	394,000
4	Ontario, Can.	429	431,000
5	New Jersey	215	169,000
6	Ohio	205	180,500
7	Michigan	157	173,500
8	Connecticut	146	120,000
9	Minnesota	119	123,000
10	Alberta, Can.	79	99,500
11	Massachusetts	46	48,500
12	Manitoba, Can.	40	44,500
13	Quebec, Can.	36	42,500
14	Missouri	28	17,000
15	Maryland	23	20,500
16	Rhode Island	18	17,000
17	Br. Columbia, Can.	16	10,000
18	W. Virginia	9	6,000
19	Delaware	6	4,500
20	Distr. of Columbia	6	4,000
21	Wisconsin	5	4,000
22	Washington	5	2,500
23	Nebraska	4	3,000
24	California	3	2,000
25	Kansas	2	2,000
26	Saskatchewan	1	1,000
27	N. Dakota	1	500
28	Oregon	1	500
РАЗОМ:		3,727	\$3,306,000

Не приснадали ні одного члена стейти: Арізоа, Колорадо, Флоріда, Нью Гемпшир та Вайомінг.

СТАН ЧЛЕНІВ І ІХ СУМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ 31. XII. 1958 Р. ПО СТЕЙТАМ І ПРОВІНЦІЯМ

Ч.П.	Стейт	Ч. членів	Іх сума забезп.	Ч. Відділ:
1	Pennsylvania	16,121	12,029,808	149
2	New York	15,201	10,656,735	79
3	Illinois	8,284	5,725,682	33
4	New Jersey	8,081	5,908,950	58
5	Ohio	6,138	4,604,686	28
6	Ontario, Can.	4,541	3,397,756	28
7	Michigan	3,425	2,585,426	10
8	Connecticut	3,066	2,161,280	20
9	Massachusetts	1,382	862,054	13
10	Quebec, Can.	969	731,750	8
11	Rhode Island	809	607,976	7
12	Maryland	779	571,486	4
13	Minnesota	726	545,571	4
14	Missouri	507	345,999	5
15	Indiana	368	261,500	6
16	Manitoba, Can.	296	264,500	3
17	Delaware	290	208,690	2
18	W. Virginia	211	135,374	4
19	Nebraska	208	115,500	2
20	California	199	130,150	2
21	Alberta, Can.	193	211,000	3
22	Wisconsin	181	127,000	3
23	New Hampshire	133	108,750	1
24	Kansas	125	89,350	2
25	Saskatchewan, Can.	113	107,000	4
26	Br. Columbia, Can.	109	105,000	4
27	Distr. of Columbia	85	45,500	1
28	Colorado	62	42,250	1
29	Florida	26	13,750	1
30	N. Dakota	19	9,100	1
31	Oregon	13	12,000	1
32	Arizona	13	10,000	1
33	Washington	5	5,500	1
34	Wyoming	5	5,500	1
РАЗОМ:		127,737	52,793,753	491

ЧИСЛО ЧЛЕНІВ ПО МІСЦЕВОСТЯМ СТАН НА 31-го ГРУДНЯ 1958 Р. (Міста з членами уже від 300 осіб)

Ч.П.	Місцевість	Число членів	Число відділ:
1	CHICAGO, Ill.	7,749	21
2	NEW YORK, N.Y.	6,107	24
3	PHILADELPHIA, Pa.	3,824	17
5	DETROIT, Mich.	3,353	7
6	ROCHESTER, N.Y.	2,497	9
7	TORONTO, Ont.	2,206	8
8	NEWARK, N.J.	1,740	9
9	JERSEY CITY, N.J.	1,559	9
10	YOUNGSTOWN, Ohio	1,112	4
11	BUFFALO, N.Y.	1,099	3
12	CHESTER, Pa.	958	4
13	MONTREAL, Que.	952	7
14	ELIZABETH, N.J.	858	5
15	AMBRIDGE, Pa.	751	3
16	PERTH AMBOY, N.J.	710	3
17	BOSTON, Mass.	695	2
18	HARTFORD, Conn.	676	2
19	EVANSTON, Ill.	676	2
20	NEW HAVEN, Conn.	656	2
21	PITTSBURGH, Pa.	595	2
22	MINNEAPOLIS, Minn.	576	2
23	ALBANY, N.Y.	557	2
24	FORD CITY, Pa.	550	1
25	AUBURN, N.Y.	485	3
26	BAUENON, N.J.	471	3
27	PASSAIC, N.J.	441	2
28	WOONSOCKET, R.I.	415	2
29	UTICA, N.Y.	413	1
30	BRIDGEPORT, Conn.	412	7
31	SCRANTON, Pa.	401	3
32	BALTIMORE, Md.	389	4
33	WILKES BARRE, Pa.	388	5
34	OLYMPIA, Pa.	382	2
35	TRENTON, N.J.	377	2
36	AKRON, Ohio	364	3
37	CURTIS BAY, Md.	337	5
38	CARNEGIE, Pa.	329	1
39	WINDSOR, Ont.	321	1
40	ASTORIA, N.Y.	318	1
41	FORT WILLIAM, Ont.	317	1
42	AMSTERDAM, N.Y.	313	2
43	CAMPBELL, Ohio	312	3
44	ST. LOUIS, Mo.	309	1
45	TROY, N.Y.	305	1
46	ALBUQUERQUE, Pa.	305	1

Цікаво підмітити тут, що, крім одного з Онтаріо, назагал стейти та провінції, які здобули найбільше нових членів, здобули також найвищу суму нового забезпечення. Але йде тут тільки про загальну суму забезпечення. Якщо ж взяти під увагу пересічну суму забезпечення, тобто суму, яка припадає пересічно на кожного ново-забезпеченого, тоді побачимо зовсім інший образ. На перший план виходить Канада. Ось погляньмо на цю невелику таблицю:

Стейт або провінція	Пересічна сума забезпечення
1. BRITISH COLUMBIA	\$1392
2. ALBERTA	\$1259
3. QUEBEC	\$1171
4. MANITOBA	\$1112
5. MICHIGAN	\$1105
6. MASSACHUSETTS	\$1050
7. MINNESOTA	\$1033
8. ONTARIO	\$1004

Коли зважити, що назагал населення ЗДА багатіше й більше заробляє, видається певним, що тут грає роль не можливість чи прибутки забезпеченого, а радше глибше допитування вартості забезпечення нашими земляками в Канаді. Це ще скріплює підкреслює вагу Канади у дальшому поширенні УНСОЮЗУ.

З привертливою треба ствердити, що, як в Канаді, так і в ЗДА, загальна сума забезпечення в УНСОЮЗІ зростає швидко, як число членів. Ось, де кажу на те, що нові члени забезпечуються на суми вищі, як давні члени. До того ще слід сказати, що чимало членів, зокрема після останньої Конвенції, де піднято суму, на яку можуть забезпечуватися нові члени, забезпечуються додатково, на нових грамах, що підвищує їх особисте забезпечення, хоч того не видно в нашій статистиці, бо вони мають дві чи більше грамот. усі на малі суми. Як показує таблиця, поміщена вище, пересічна сума забезпечення, яка в 1957 р. становила 800 дол., в 1958 р. зросла до 887 дол.

Та цей напрям збільшувати своє забезпечення є всеяк такий заповільний. На це вказує передусім дуже повільне й обмежене користування із забезпечення на високі суми (до 50,000 дол.), що їх авела остання Конвенція.

Відносно динаміки зросту числа членів слід підмітити, що колишня УНСОЮЗ — Пенсильванія, хоч це стоїть на першому місці щодо загального числа членів і Відділів, першій своєю може втратити в користь стейти Нью Йорк, який належно за короткий час займе її місце, як зайняв уже давно відносно числа природи членів. Минулого року 97 Відділів Ньюйоркського стейту здобули на сто членів більше від подвійного числа (149) Відділів Пенсильванійського стейту. Сате, оскільки йде про міста, Шикаго побило на голову і Нью Йорк і Філадельфію, зайнявши певне місце перше місце й постійно передуючи в нових членських кампаніях. Уважний

ЧЛЕНСТВО УНСОЮЗУ ПО СТЕЙТАМ І ПРОВІНЦІЯМ (Стан з 31-го грудня 1958 року)

Ч.П.	Стейт:	Дорослих			В
		муж.	жінок	разом	хлопців
1	Pennsylvania	6,372	5,078	11,450	2,475
2	New York	5,568	4,526	10,392	2,564
3	Illinois	3,187	2,382	5,549	1,384
4	New Jersey	3,249	2,581	5,830	1,134
5	Ohio	2,103	1,912	4,015	1,134
6	Ontario, Can.	1,808	938	2,746	960
7	Michigan	1,306	976	2,282	593
8	Connecticut	1,157	911	2,068	523
9	Massachusetts	523	358	881	258
10	Quebec, Can.	344	226	570	217
11	Rhode Island	327	262	589	104
12	Maryland	288	219	507	139
13	Minnesota	262	218	480	121
14	Missouri	158	150	308	111
15	Indiana	143	120	263	57
16	Manitoba, Can.	151	42	193	5
17	Delaware	119	91	210	51
18	W. Virginia	59	76	135	34
19	Nebraska	61	56	117	58
20	California	79	63	142	33
21	Alberta, Can.	108	25	133	32
22	Wisconsin	70	45	115	30
23	New Hampshire	57	39	96	13
24	Kansas	41	37	78	10
25	Saskatchewan, Can.	50	9	59	24
26	Br. Columbia, Can.	52	20	72	16
27	Dist. of Columbia	41	23	64	17
28	Colorado	30	24	54	9
29	Florida	23	24	47	8
30	No. Dakota	6	3	9	10
31	Oregon	9	3	12	3
32	Arizona	10	6	16	3
33	Washington	8	5	13	3
34	Wyoming	2	3	5	3

ДОПОМОЖІТЬ ВДЕРЖАТИ І РОЗБУДУВАТИ ДЛЯ НАШОЇ ДІТВОРИ РІДНУ „ВЕСЕЛКУ”!

ПОШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ПОЖЕРТВУ НА ФОНД „СВОБОДИ”!

3 ЖИТТЯ НТШ У ЗДА

Урочиста Наукова Конференція в 25-річчя з дня смерті М. Грушевського.

3-го жовтня Науковий Товариство в ЗДА відзначило 25-ліття з дня смерті Михайла Грушевського, під якого керівництвом НТШ розвивалося у велику наукову інституцію, і який від 1897 року був його головою на протязі майже 20 років.

Урочисту Наукову Конференцію, на яку склалися дві доповіді, відкрив заступник президента НТШ, проф. д-р В. Каліна, запрошуючи до почесної президії президента д-ра С. Битанського, представника УТІ віце-президента Інституту, проф. д-ра Я. Золотого, керівника Г. Секції НТШ, проф. д-ра М. Стахова, президента д-ра В. Романенчука та наукового секретаря НТШ, проф. д-ра В. Стецюка. З черги представників Конференції попросив проф. д-ра Стахова проводити Конференцію.

Проф. Стахів підкреслює, що відзначаючи урочисті речі смерті Грушевського, треба пам'ятати також про його народження, щоб бачити, що саме вороги сприяли передчасній смерті, бо Грушевський міг би дожити до старості. З черги проф. Стахів подає теми доповідей Конференції, в яких обидва прелегенти ставлять питання про роль Грушевського в українській науці, педагогіці, громадсько-політичній діяльності.

У своїй доповіді на тему „Держава в історичних працях М. Грушевського” і в його державно-будівничій діяльності” проф. Стахів зазначає, що погляди М. Грушевського щодо еволюції від часу його молодого віку до сьогодення. Грушевський, зрештою, не виражає ставлення до активної політичної діяльності, а до будівничої української держави.

В. Стецюк, який виступив в молодих роках науковим, підкреслює, що Грушевський не був „істориком-істориком”, а „істориком-державником”, який виступав за державу, як за основу національного життя. Він вважав, що держава — це не тільки територія, а це сукупність інтересів, які вимагають захисту. Грушевський вважав, що держава — це не тільки територія, а це сукупність інтересів, які вимагають захисту. Грушевський вважав, що держава — це не тільки територія, а це сукупність інтересів, які вимагають захисту.

мала для молодого Грушевського переломове значення його державної діяльності. Він під оглядом оцінки держави надав приросту в своїх наукових працях і в політичній діяльності зрілих поглядів Михайла Драгоманова (а не його поглядів з молодого віку, коли він сам ще шов слідами старого народницького „громадства” і державу вважав як „спілку громади”).

Прелегент спинався з черги на партікулярні інтереси шевського у своїй політичній діяльності, а потім у державотворчій діяльності, затримавшись у школи Антоновича. Тут доповідач подає факти з публіцистичних творів Грушевського та з тих державних актів Української Народної Республіки, на які він мав безсумнівний вплив.

Він подає факти з публіцистичних творів Грушевського та з тих державних актів Української Народної Республіки, на які він мав безсумнівний вплив. Він подає факти з публіцистичних творів Грушевського та з тих державних актів Української Народної Республіки, на які він мав безсумнівний вплив.

В третій частині доповіді прелегент навісвітлює якраз величезну енергію, політичну смисловість і невгаснувши тосі робіт Грушевського в боротьбі з внутрішніми суперечностями „Ідеологія” Грушевського, його підхід до минулого України, його „історична схема” застосовують на особливу увагу, бо це вартість не тимчасово, а тривалі. Його практично-політичні погляди, які він робив, не були практичним політиком, не можуть бути рішальними в оцінці його, як заслуженої української людини.

Грушевський чинива за службу, а це бачимо з його публіцистичними й літературними працями, до пізнання українського минулого його праці будуть доступні громадянам.

Великою заслугою для історії літератури треба вважати те, що він був першим, хто включив до історії української літератури народну творчість, усну словесність. Саме цю творчість, її розглядом починає Грушевський свою історію літератури, присвячуючи їй перших томів. Четвертий том присвячений усній словесності пізньої княжої доби і переходові століття 13 до 17-го. До української літератури зараховує він і блискучу творчість.

ПОХОРОН сл. п. СТЕПАНА БАНДЕРИ

(Записання зі стор. 1-шої)

цького Блюку Народів, Яро-слава Стецька, виколовася над-грабну промову, пригадуючи українськ. націоналістів, що були вбиті в попередніх роках. „Москва намагася зламати нас духовно і, вира-завшись насильно з наших радів Степана Бандеру, й за-дас-теш, що в той спосіб можна ду-ховно знищити українську на-цію та принизити її бороть-бу за волю”. Москва вбила Бандеру в переконанні, що цей злочин в часі мирного співіснування не викличе жадних закордонно-політич-них конфліктів”. Як останнє прощання, Президент АБН посилає домовину у відкритий мікраль українською землею та скропив водою з Чорного мо-ря. На закінчення похорону, що пройшов без будь-яких випадків, всі українці відспі-вали Іхній давній національ-ний гімн. Провід Закордо-них частин Організації Укра-їнських Націоналістів, що й-го очолював Степан Бандера, проголосив вчора комунікат, в якому м. ін. дослівно ска-зав: „Всі згодні, що Сте-пан Бандера міг закінчити своє життя самогубством, з безсумнісн та позбавлені будь-якої основи. Він поляг в бо-ротьбі, що ведеться за визна-чення не тільки України та інших поневолених Москвою народів, але й за волю всього цивілізованого світу, загроже-ного московсько-більшевськи-м імперіалізмом” — кінчить своє задоволення з похорону цитуючи комунікат 34 ОУН „Мюнхен Меркур”.

Об'єднані в смутку і жалобі.

„Можливо, із зложеними ру-ками, стояли вони на цвинта-рі”, починає „Зюддойче Цай-тунг” з 21-го жовтня свій лис похорону сл. п. Степана Бандери під загальним „Укра-їнські кажуть: він помер смертю героя” та продовжує: „Протокол вимагав, щоб укра-їнський націонал-демократ (Микола) Липицький стояв на чолі. Липицький з від рока провідником українського ек-сплітного уряду... Людмила, що її тут на мюнхенському цвинтарі Вальдфрідгоф її по-містили помістили в могилу — сотні поліції держави за-тиснули на задньому аллі — був упродовж десятих ро-ків політичним противником Липицького. Але, коли за-сиділи могилу Степана Банде-ри, на неї поклали маси кві-тів і хто читав написи на лен-тах, міг би припускати, що міг українським емігрантам ніколи не було будь-яких роз-копчень... Газета в даль-шому подає цілий ряд більше менше правдивих інформацій з життя і боротьби та політич-ної діяльності сл. п. Степана Бандери, як і з відносин се-

ред українців. В репортажі подані також деякі нові ін-формації та здогади щодо об-ставин смерті Степана Банде-ри: „В четвер минулого тиж-ня — о годині 1-шій по полудні 50-літній Степан Бандера впаав, крикнувши, неспромож-ний на сходах свого дому при Краймарштрассе в Мюн-хені і помер ще в дорозі до шпиталю. Обдування тіла на-казала: Бандера помер від ці-ринкалі. Чи це був атентат? Перед чотирма роками на мюнхенському цвинтарі Вальдфрідгоф розігрався по-добна сцена. Тоді, як і вчора, зібралися там тисячі емігран-тів над могилою словацького експлітного політика Матуса Чермака. Кілька днів раніше його розірвала бомба, експльо-дована з одного мюнхенсько-го поштового уряду. Але над Бандерою майже що дено за-сиділа загроза атентату. Від багатьох місць він доставав анонімні погрози, також схоплення його дитини. Після того була скріплена при ньо-му українська особиста охоро-на. Бандера не зробив одно-го кроку без охорони двох з його людей. Для безпеки він також придбав собі прізвисько. Попеля та подавав за ре-дактора. Але в четвер мину-лого тижня Бандера залишив свою прибічну сторожу в друкарні. Він поїхав до міста, щоб дещо купити. Коли ж приблизно в першій годині увійшов до свого дому, він впаав неспроможний...” А на закінчення газета ще вису-ває здогад, пишучи: „З вікон бор, що їх влітав Бандера на мюнхенський Цеппе-ліштрассе — там він також видавав орган своєї ОУН „Шлях Перемоги” — звиса-ють від четверга в жалобі — жовті прапори Укра-їни та чорний хрест на черво-му тлі, знак ОУН. В цьому томі Бандера був влітав у свій своїй співробітників зліпну кухню і пошпирити пошпирити, що, можливо, якийсь советський агент під-чинив в йому Бандеру капсулу-ку цинкалі, яка поїхав пілі-тично, розпущившись. Керівник мюнхенської кримінальної по-ліції, Агмільан Шмідт, не має багато надії вияснити причи-ни цього випадку...”

Тані і подібні задоволення по-являлися і в інших німецьких газетах, що рівночасно на-друкували і цілий ряд фото-графій з цієї події.

У Нью Йорку відзначено 10-річчя Літературно-Мистецького Клубу

Нью Йорк. — Український Літературно-Мистецький Клуб в Нью Йорку відзначив в минулу суботу 24-го жовт-ня п. р. своє 10-річчя 16-ми Літературно-Мистецькими Яр-марком та пізнішим прийня-тими у своїй домівці для ви-конання програми Ярмарку та запрошених гостей з-посеред

найближчих приятелів ЛМ-Клубу. Напочатку вечора прийняв, на заклики С. Литвиненка, вшанували вставан-ням з місць пам'ять вбитого ворогом Степана Бандери. На програму ЛМ-Мист. Ярмарку склалися наступна промова ред. І. Кедриця — Рудницького на тему останнього десяти-річчя української громади в Америці та зокрема ЛМКлубу, після чого голова Клубу, проф. Сергій Литвиненко подякував всім тим, що під-тримували Клуб. У літера-турній частині поетичний ре-квелд поезії Махари із збір-ки С. Маланюка „Остання ве-сна” відчитав артист Микола Герус, а творя В. Лесюка де-клімувала пані Лідія Кру-шельницька. Богдан Крапця особисто відчитав п'ять із не-друкованих соетів. Микола Понеділок відчитав свою гу-мореску „Не аплодують”, а пані Л. Крушельницька від-творила монолог „Пані коха-ла на Ярмарку” пера Івана Керницького. Ганна Шерей та Ізабелла Орловська — Фо-менко виступали із сольо-співом, а Володимир Вабиш-відграв на флейті концерт Моцарта. Закінчив програму жіночий хор „Душка”, по-переджений словом п. В. Па-шківського та диригований ін-женером І. Жуковським. А-компаніювали Микола Фо-менко та пані Євгенія Чапе-льська і Леся Побігуча. — Товстматером на прийнятті в ЛМКлубі був Борис Рже-пський. Промовляв Д. Гали-чин, І. Кедриця, Сергій Лит-виненко та інші. У всіх про-мовах підкреслює головну за-слугу проф. С. Литвиненка, як справжнього творця Клубу, який завдячує йому в пер-шій мірі свою живу діяль-ність. Залю Лажурій Гай-скул при Евню „Б” була шмерть повна.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ” І П ВИДАНЬ

Члени Головного Уряду Іраціїники УНСоюзу, редакції Редакції, Адміністрації друкарні „Свобода”, що склали свої пожертви на пресовий фонд „Свободи” і її видань: англійського „Українського Тижневика” і дитячого журналу „Веселка”.

СПИСОК Ч. 1.

Д. Галич	\$ 10.00	А. Домрацька	2.00
О. Лисогір	10.00	А. Липицький	2.00
Р. Слободян	10.00	Р. Антонович	2.00
Я. Палюх	10.00	А. Демченко	2.00
А. Герман	10.00	М. Митницький	2.00
Д-р В. Гала	10.00	Т. Литвиненко	2.00
А. Драган	10.00	С. Рад	2.00
В. І. М. Душник	10.00	В. Сохан	2.00
Д. Слободян	5.00	Д-р І. Козак	2.00
С. Феді	5.00	Проф. М. Лисогір	2.00
Д. Кравець	5.00	Д-р О. Волович	2.00
І. Кедриця	5.00	Д-р М. Кобрицька	2.00
В. Кравець	5.00	І. Коня	2.00
Л. Липицький	5.00	М-р П. Залуська	2.00
К. Стецюк	5.00	М-р О. Степура	2.00
М. Стахівський	5.00	Проф. І. Вербицький	2.00
В. Пустир	5.00	С. Курлак	2.00
І. Кулик	5.00	І. Магура	2.00
Р. Форецький	5.00	І. Дачук	2.00
М. Задорський	5.00	С. Соколинський	2.00
Т. Гала	5.00	А. Келе	2.00
В. Назаревич	5.00	В. Душанський	2.00
Д. Притуляк	5.00	В. Сохан	2.00
В. Карий	5.00	О. Демченко	1.00
Я. Петрух	5.00	П. Голова	1.00
М. Філик	2.50	М. Кушні	1.00
Л. Луця	2.00		
В. Давиденко	2.00	Разом	\$ 196.50

На цьому місці друкуємо імена тих ВІШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи” та її видань: англійського „Українського Тижневика” і дитячого журналу „Веселка”, і потверджують з подією висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 2.

Н. Н.	\$ 100.00	В. Коник, Когове	2.00
В. Пеленський, Філадельфія	25.00	Г. Недіальський, Когове	2.00
В. Мандруський, Ветеран	14.00	Н. Шугра, Лейквуд	2.00
Н. Самбор, Філадельфія	14.00	А. Стрижак, Ірвінгтон	2.00
Г. Олен, Шікаго	10.00	Е. Мурашко, Джерсі Сіті	2.00
Г. Суляк, Ньютон Сіті	10.00	Г. Салтон, Джерсі Сіті	2.00
П. Салтон, Ньютон Сіті	10.00	М. Табачук, Пасейк	2.00
А. Орел, Порт Лейбор	10.00	Т. Шерер, Джерсі Сіті	2.00
П. Салтон, Ньютон Сіті	10.00	І. Данилюк, Таунтон	2.00
„Малі Маланюки” Нова		Н. Хоймачук, Гарвуд	2.00
С. Салтон, Ньютон Сіті	7.00	В. Салка, Гатфілд	2.00
Г. Цібіла, Джерсі Сіті	7.00	П. Яворський, Шікаго	2.00
М. Шах, Гатфілд	7.00	І. Митницький, Нью-Йорк	2.00
С. Валяк, Шікаго	6.00	П. Дик, Елізабет	2.00
Е. Куронський, Нью-Йорк	6.00	С. Кушлевський, Трентон	2.00
С. Хилік, Юніон	6.00	В. Матія, Сомерсет	2.00
О. І. Гуляк, Карверет	5.00	І. Поліх, Дуаут	2.00
Е. Волошин, Джерсі Сіті	5.00	Н. Крушняк, Парма	1.50
М. Яремко, Річмонд	5.00	П. Данилюк, Ветерфорд	1.50
Г. Оленський, Братфорд	5.00	І. Демченко, Нью-Йорк	1.50
М. Митницький, Торонто	5.00	І. Маланюк, Нью-Йорк	1.50
К. Митницький, Торонто	5.00	М. Маланюк, Нью-Йорк	1.50
Г. Ваталовський, Шікаго	5.00	П. Шах, Джерсі Сіті	1.50
Г. Ваталовський, Нью-Йорк	5.00	С. П. Шах, Нью-Йорк	1.50
Г. Колонія, Нью-Йорк	5.00	І. Тарнополь, Рок	1.50
С. Котельняк, Нью-Йорк	5.00	М. Баранський, Ветерфорд	1.50
С. Писар, Нью-Йорк	5.00	Ф. Мелешко, Нью-Йорк	1.50
М. Ратушняк, Гарвуд	5.00	Р. Яворський, Гарвуд	1.50
І. Митницький, Шікаго	4.00	Я. Колонія, Дитрой	1.50
Г. Митницький, Філадельфія	3.00	Р. Філін, Рачестер	1.50
Б. Стефанович, Нью-Йорк	3.00	В. Орещук, Сан-Дієго	1.50
А. Ваталовський, Вулвер	3.00	А. Лесюка, Вулвер	1.50
Г. Галенський, Нью-Йорк	3.00	О. Колонія, Нью-Йорк	1.50
М. Олен, Нью-Йорк	3.00	М. Волошинський, Нью-Йорк	1.50
Г. Маланюк, Джерсі Сіті	3.00	М. Митницький, Торонто	1.50
І. Маланюк, Монтреал	3.00	М. Липицький, Нью-Йорк	1.50
Д. Бухаровський, Нью-Йорк	3.00	П. Шах, Нью-Йорк	1.50
П. Зіньков, Нью-Йорк	3.00	М. Колонія, Нью-Йорк	1.50
З. Чайковський, Монтреал	3.00	Р. Паланський, Торонто	1.50
О. Лисогір, Нью-Йорк	3.00		
В. Васильків, Ветерфорд	2.00	Разом	\$ 400.00
П. Салтон, Нью-Йорк	2.00	Разом	\$ 196.50
І. Глатко, Гарвуд	2.00		
М. Висинський, Шікаго	2.00	Разом	\$ 597.50

Увага! РОЧЕСТЕР! Увага!
УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ КЛУБ
292 Hudson Avenue — Rochester, N. Y.
— залучає на

МАСКОВИЙ БАЛ
в суботу, 31-го жовтня 1959 р.
в год. 8:00 вечора.

Смачні українські перекуси.
ДОХІД НА ДОПОМОГУ ФОНДУ

Увага! Увага!
НЬЮ ЙОРК та ОКОЛИЦЯ!

В п'ятницю, 30-го жовтня 1959 р.
в год. 7:00 вечора
в залі ч. 22 УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
при 140-142 Друга Елема (між 8-ю і 9-ю вулицями)
в Нью Йорку

— відбудуться —
ЗБОРИ
ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ
Відділів УНСоюзу
міста НЬЮ ЙОРКУ та ОКОЛИЦЬ

до участі в яких запрошені конвенції Делегати, Урядові та Представники наступних Відділів, чч:

5, 6, 8, 48, 68, 69, 117, 129, 130, 158, 160, 184, 194, 200, 203, 204, 210, 211, 256, 267, 293, 298, 310, 325, 327, 361, 393, 433, 435, 450, 455, 457, 485, 489.

з місцевостей:
Нью Йорк, Бруклін, Бронкс, Асторія, Вайтстон, Вестбурі, Вайлтон, Гайтсвік, Галсон, Гемпстед, Оазис Парк, Риверсайд, Статтен, Нонкерс.

На порядку нарад:
I
1. Звіт з праці Округового Комітету
2. Справа успішного закінчення ювілейної членської кампанії
3. Справа Стендінг-Фонду
4. Обговорення дальшої праці

II
Висвітлення — ФІЛЬМУ —
з останньої Конвенції УНСоюзу з 1958 року, **ПОЛУЧЕНЕ З ПЕРЕКУСКОЮ.**
В цих Зборах візьмуть участь члени Екзекутивного УНСоюзу
УПРАВА ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу міста ЯНГСТАВН та ОКОЛИЦЬ

— влаштує —
в неділю, 8-го листопада 1959 р.
в год. 6:00 вечора
в УКРАЇНСЬКІЙ ЗАЛІ,
при 526 West Ray Avenue — Youngstown, Ohio

ЮВІЛЕЙ
65-ліття УНСоюзу

Ювілей почнеться
БЕНКЕТОМ
та
МИСТЕЦЬКОЮ ЧАСТИНОЮ.

Мистецьку частину вповнять майже повні. Молодечі Організації, з Янгстава, Огайо.

Головним промовцем на Ювілею буде
п. Дмитро Галич
головний представник Українського Народного Союзу.

Після бенкету — в год. 8:00 вечора

ЗАБАВА
До танців пригвартамент:
JIMMY AMENT & his ORCHESTRA.

Простімо Українським Громадянам міста Янгстава та Око-лиць, взяти масову участь в Ювілею УНСоюзу, на яку заслуговує наш Батько УНСоюзу.

В суботу, 7-го листопада 1959 р.
в год. 9:00 вечора
в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ
при 914 Franklin Avenue — Youngstown, Ohio

— відбудуться —
ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ
слідуючих Відділів УНСоюзу:

ЯНГСТАВН, Огайо	140, 230, 274, 348
КЕМПБЕЛ, Огайо	119, 218
КЕНТОН, Огайо	115
НЬЮ КЕСЕЛ, Па.	74
ТІТЗВІЛЕ, Па.	72
ШАРОН, Па.	386

Простімо Управу, конвенції Делегатів та всіх Членів Національного Відділу, прибути на Організаційні Народи, на яких організації справи референдумне
головний представник УНСоюзу — **п. ДМИТРО ГАЛИЧИН.**
За Округовий Комітет:
П. ЛІПАК — голова **С. БУРИН** — секретар

Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій м. Нью Йорку

ВІДІЛ УКРАЇНСЬКОГО ПРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ

— влаштує —
в НЕДІЛЮ, 1-го Листопада 1959 р.
в год. 6:00 вечора

в залі ВАШІНГТОН ІРВІНГ ГАЙСКУЛ
при 17-й вулиці в Вашингтон Ірвінг плаці.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО
присвячене
41-м РОКОВИНАМ
Листопадового Чину

В програмі беруть участь:
Промова в українській мові — д-р Володимир КАЛІНА,
6 старшина УСС, учасник боїв за Львів.
Артисти: Марія КОКОЛЬСЬКА-КОРІН, Михайло ДУДА,
6 старшина УСС, учасник боїв за Львів, Катерина ЧИЧКО-АНДРИШКО, хор „ДУМКА” — під диригентурою Л. КРУШЕЛЬНИЦЬКОГО.

МОЛЕБЕНЬ
в наміренні Українського Народу
та
ПАНАХИДИ
за душі поляглих Героїв в бою за Волю України,
будуть відправлені:

в українській греко-лат. церкві св. Юра — в год. 4:00 по полудні;
в українських православних церквах — в год. 1:00 по пол.

До численної участі в Молебні, Панахидах та Листопадовому Святі запрошуємо: Учасників Визвольних Змагань, Представників Організації з прапорами, Ветеранів, Пласт, СУМА, МЗН, Золотий Хрест в односторонній, Миколаїв та Українське Громадянство великого Нью Йорку та Околиць

